

Linda M. Allertsen

**KOSTRA arbeidsgrupperapport til
Samordningsrådet**
Brann- og ulykkesvern

Statistisk sentralbyrå • Statistics Norway
Oslo–Kongsvinger

1 Innledning

Arbeidsgruppen består av følgende:

Magne Bjerkseth, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
Bjørn Sigmund Andersen, KS (Tønsberg kommune)
Stein Gjøsund, KS (Norsk brannbefals landsforbund/ Os kommune)
Marit Kringlebotten, SSB (Seksjon for offentlige finanser)
Trond Ekorud, SSB (Seksjon for helsestatistikk)
Linda M. Allertsen, SSB (Seksjon for helsestatistikk)

Kari Anita Solaas Paulsen deltok fra SSBs seksjon for offentlige finanser fram til høsten 2019.

Det har ikke blitt avholdt arbeidsgruppemøte denne våren. I tillegg til en ekstraordinær situasjon med pandemi, har et av medlemmene fra DSB fått nye arbeidsoppgaver og er ute av arbeidsgruppen, og en kontaktperson i direktoratet har ikke kunnet delta.

SSB har vært i dialog med DSB om ny kontaktperson og medlemmer til arbeidsgruppen, og fått bistand fra tidligere medlem av arbeidsgruppen Frode Folkedal til KOSTRA-publiseringen i mars, og Svend Robert Berthelsen og Reidun Mo til publiseringen i juni.

Gruppens arbeidsfelt dekker følgende funksjoner i KOSTRA:
338 Forebygging av branner og andre ulykker
339 Beredskap mot branner og andre ulykker

Arbeidsgruppen skal blant annet følge utviklingen på sitt område, vurdere og ev foreslå endringer i rapporteringen sitt omfang og innretning, foreslå hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres, og sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt. Arbeidsgruppen skal blant annet også ta hensyn til oppgavebyrden og grunngi eventuelle endringer i rapporteringen fra et år til et annet, samt vurdere og å utvikle kvalitetsindikatorer.

2 Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen ønsker å videreutvikle området, med oversikt over flere typer branner enn det publiseres nå, samt oppdrag og utrykninger til ulykker. Dette vil kunne gi et mer helhetlig bilde av området brann- og ulykkesvern og oppgaver tilknyttet brannvesenet.

Det gjenstår enda arbeid med avklaringer av kategorier samt kvalitetssikring av data. Planen er å publisere ny tabell med branner og utrykninger tilknyttet ulykker og oppdrag i løpet av høsten 2020. Se punkt 3.2.

3 Videreutvikling av publiseringen

Kapittelet tar for seg endring og videreutvikling av kommende publiseringer.

3.1 Endring av variabler

3.1.1 Fjerning av eksisterende variabler

Det er ikke foreslått å fjerne eksisterende variabler.

3.1.2 Nye variabler

Det har blitt jobbet for å publisere flere variabler for brann- og ulykkesvern, blant annet flere typer branner. SSB jobber arbeider videre med dette, i samarbeid med DSB, og håper å få på plass nye tabeller høsten 2021. Se punkt 3.2.

3.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende variabler

Ikke relevant

3.2 Ytterligere om videreutvikling av publiseringen

Arbeidsgruppen for Brann- og ulykkesvern har lenge hatt et ønske om å publisere mer data tilknyttet tjenesteområdet, der SSB og DSB har arbeidet for å kunne publisere flere variabler.

Det er blant annet utviklet et sasprogram for å innlese og kategorisere data fra DSB til oversiktlige tabeller. En utfordring for området brann- og ulykker er at data kommer til SSB som store Excel-ark, og det er ikke hensiktsmessig med omfattende manuelle arbeidsprosesser for å få organisert data mot publisering. Det må i tillegg påberegnes mulige feilkilder og legges inn muligheter for kontroller og kvalitetssjekk av data før publisering.

DSB har arbeidet med egen publiseringsløsning av data, som ble tilgjengeliggjort for brannvesenet i mai 2019.

Publiseringsløsningen Brannstatistikk (<https://www.brannstatistikk.no>) ble åpnet for allmennheten ved utgangen av 2019, da med visse restriksjoner tilknyttet hensyn til sensitive data.

DSBs publiseringsløsning Brannstatistikk er søkbar, med data fra og med 2016, og vil oppdateres kontinuerlig. SSBs og DSBs publiseringer vil utfylle hverandre, der SSB lager tabeller med tidsserier.

På et arbeidsmøte med SSB og DSB høsten 2018, ble muligheter for nye indikatorer gjennomgått. DSB var fortsatt i prosess med egen løsning, og det ble bestemt at SSB i størst mulig grad oppretter samme kategorier til publisering. Dette av faglige årsaker og vurderinger av de som kjenner dataene best, og et ønske om å ikke ha tilsvarende kategorier med ulikt innhold.

Siden arbeidet da, og ved publiseringen av Brannstatistikk ved utgangen av 2019, har det skjedd noen endringer i begrep og kategorier. Dette var tidligere DSBs hovedkategorier:

Brann

Brann i bygning

Brann i fartøy

Brann i fly og luftfartøy
Brann i kjøretøy
Brann i skorstein
Brann i søppelkasse/container
Brann i tog/bane
Brann i utmark/innmark
Andre branner

Brannhindrende tiltak

Brannhindrende tiltak

Ulykke

Transportulykke
Naturhendelse
Helseoppdrag
Andre ulykker

Annet oppdrag

Brannforebyggende oppdrag
RVR
Annet oppdrag

Ved lansering av Brannstatistikk.no ved utgangen av 2019 er dette hovedkategoriene for type brann som DSB benytter, og som det er ønskelig at SSB i størst mulig grad publiserer på tilsvarende måte:

Branner

- Brannhendelser tilknyttet bygg
- Brann i utmark/innmark
- Brann i søppelkasse/container
- Brann i kjøretøy
- Brann i fartøy
- Brann i fly og luftfartøy
- Brann i tog/bane
- Andre branner

Andre brannhendelser

- Branntilløp utenfor bygning

I tillegg finnes det underkategorier, som også kan være interessant å gi detaljert data for.

Grunnet detaljert data med få observasjoner på flere kategorier kan det være hensiktsmessig å publisere underkategorier på fylkesnivå og KOSTRA-grupper (i tillegg til landet, og landet uten Oslo). Et alternativ vil være å slå sammen enkelte kategorier.

Det gjenstår enda arbeid og kvalitetssikring av data for å spikre nivå og sammenslåing til kategorier/ev underkategorier som skal publiseres av Statistisk sentralbyrå. DSB og SSB har videre dialog og samarbeid om dette, og vil orientere arbeidsgruppen underveis.

Enkelte hovedtall ønsker vi uansett å ta med inn i de allerede eksisterende KOSTRA-tabellene, som blir publisert på kommunenivå, f.eks.:

- Antall branner i alt (og per 1000 innbygger)
- Antall brannhindrende tiltak i alt
- Antall ulykker (og per 1000 innbygger), ev antall utrykninger

Ønsket var å publisere ny tabell med branner og utrykninger tilknyttet ulykker og oppdrag i løpet av høsten 2019, for de to mulige årgangene med god kvalitet: 2017 og 2018.

I avvente av DSBs egen publiseringsløsning, samt utfordringer med kontaktpunkter, videreføres plan om publisering til høsten 2020.

3.2.1 Organiseringen av kommunal tjenesteproduksjon

For brann- og ulykkesvern er det et mangfold av organiseringsmodeller, og kommunene kan enten produsere tjenester selv (finansiert gjennom kommunekassen eller organisert i KF og IKS), kjøpe tjenester av andre kommuner, eller kjøpe tjenester fra private aktører. Det er derfor relevant å se kommunal tjenesteproduksjon ut fra flere perspektiv; fra et produsentperspektiv, fra et «sørgefor»-perspektiv og fra et konsumentperspektiv.

Når det gjelder regnskapstall er «konsern» en KOSTRA-konstruksjon, der man trekker inn særregnskap både fra IKS og KF i tillegg til kommunekasse. Interkommunalt samarbeid hjemlet i Kommunelovens § 27 er bare rapporteringspliktige når de fører særregnskap, og det gjør populasjonsforvaltningen vanskelig. En utfordring er hvordan en skal sikre samsvar mellom teller og nevner i indikatorer som er satt sammen av regnskapstall og personelltall, tjenestedata og befolkning.

Mange kommuner organiserer brannvesenet utenfor virksomhetene i kommunen i ulike organisasjonsformer, ofte i IKS. Dette gir utfordringer når det gjelder å presentere et reelt bilde av situasjonen i en kommune. DSB har tidligere spilt inn ønske om publisering av tabeller på det nivået som data blir rapportert inn for noen indikatorer. DSB arbeider for tiden selv med å forbedre egne publiseringsløsninger.

Fordelingsnøkkelen i KOSTRA når det gjelder splitting på kommuner som inngår i et IKS er eierandelene som er oppgitt i Virksomhet- og foretaksregisteret (VoF) for regnskapsdata. Dette ser i stor grad ut til å gi et riktig bilde av forholdene ute i kommunene. Arbeidsgruppen vet samtidig at noen vertskommuner tar på seg større eierandeler enn hva som faktisk er tilfelle.

Personelldata for kommuner som inngår i et IKS blir fordelt likt på alle eierkommunene som inngår i samme IKS/KF. Tallet på årsverk som er rapportert for alle kommunene i samme IKS blir summert opp, og det samme gjelder for befolkningstallet i kommunene. Dette medfører at indikatorer som inkluderer årsverk og befolkningstall vil ha lik verdi for alle kommuner som inngår i samme IKS ved publisering. Arbeidsgruppen mener at denne ordningen vil være den beste måten å presentere disse tallene på, også i tiden som kommer.

4 Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Forslag til endring

Arbeidsgruppen har ingen forslag til endring i kontoplanen. Det har blitt diskutert at det stadig kan være utfordrende med et nøyaktig skille mellom forebygging (funksjon 338) og beredskap (funksjon 339).

4.2. Bakgrunn for ønsket endring

Ikke relevant.

5 Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Forslag til endring

SSB har vært i dialog med DSB om forbedring av rapporteringsløsning. Det er ønskelig å teste ut mulighet for et ev filuttrekk, eller overføringa av data ved API. Arbeidsgruppen arbeider videre med dette.

5.2 Bakgrunn for ønsket endring

Det er tidkrevende å arbeide i Excel, og det kan være stor fare for å gjøre feil.

5.3 Administrative registre

Fra og med 1.1.16 trådte den nye rapporteringsløsningen BRIS (Brann Redning Innrapportering Statistikk) i gang, og erstattet Rapport om hendelser (ROH). I tillegg samles det inn data fra «Melding om brannvern» (MOB).

6 Evaluering av siste rapportering

6.1 Utarbeiding av skjema

Det er ikke et eget KOSTRA-skjema for brann- og ulykkesvern i SSB. All personell og tjenesterapportering gjøres til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), som sender data i Excel format til SSB. Dette danner grunnlaget for publiseringen i statistikkbanktabellene.

Fra og med 1.1.16 trådte den nye rapporteringsløsningen BRIS (Brann Redning Innrapportering Statistikk) i gang, og erstattet Rapport om hendelser (ROH). I tillegg samles det inn data fra «Melding om brannvern» (MOB). Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap arbeider stadig med videreutvikling og kvalitetssikring av BRIS.

SSB har vært i dialog med DSB om forbedring av rapporteringsløsning. Det er ønskelig å teste ut mulighet for et ev filuttrekk, eller overføring av data ved API. Arbeidsgruppen arbeider videre med dette.

6.2 Kontroller i skjema

Det er ikke skjema og kontroller i skjema. SSB utfører likevel kontroller, for tjenestedata mot fjoråret, samt kontroll over IKS-kommuner i oversikt fra DSB, mot IKS-samarbeid som kommer fram via tjenestedata.

6.3 Innsamling av data (rapportering)

Innsamling av data foregår av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

SSB mottar tall over anslått erstatning, som DSB mottar fra Finans Norge. DSB fikk innhentet tallene til marspubliseringen, og SSB hadde direkte dialog med

Finans Norge for oppdaterte tall til publiseringen i juni, da med kommunestruktur gjeldende for 2020.

DSBs fagsystemer oppdateres 1. januar ved endring og sammenslåing av kommuner. Det vil si, at når de tar ut data i januar så vil kommunestrukturen per uttakstidspunktet være gjeldene.

For området brann- og ulykkesvern er dette utfordrende ved kommunesammenslåinger, og det krever manuelt arbeid for å kunne publisere tall for fjoråret med tilhørende kommunestruktur. Spesielt var dette utfordrende i år, med store kommuneendringer fra og med 2020.

DSB løste dette ved å be om data fra kommunene på et tidligere tidspunkt enn vanlig, og alle kommunene hadde sendt inn data medio desember 2019. SSB mottok data 8. januar 2020, på kommunestruktur for 2019. Dette ble brukt til publisering av marshallene.

For å kunne få bedre kvalitet på dataene, også med fullstendige data for desember 2019, ble det bedt om ny innsending av data på våren.

Det ene registeret til DSB – Melding om brannvern (MOB) – hadde ikke mulighet å hente ut nye data, og tallene som ble publisert til mars er de endelige for 2019.

Resterende variabler, tilknyttet antall branner og utrykninger, hentes ut fra BRIS, og det systemet oppdateres kontinuerlig. SSB mottok ny fil med data 28. mai 2020, men med kommunestruktur som var gyldig fra 1.1.20.

De kommunene som var tilsvarende begge årganger, og kommuner som beholdt samme navn men kun fikk et nytt kommunenummer i 2020, fikk oppdaterte tall. Oppdatering lot seg ikke gjøre for kommuner som ble sammenslått, og de kommunene beholdt data fra den foreløpige publiseringen.

Ved å summere antall i den nye innleverte filen, fant vi at 55 bygningsbranner, 33 boligbranner og 384 utrykninger i 2019 ikke lot seg fordele på kommunene som var gyldige i 2019. Disse ble inkludert i landstall, «Landet» og «Landet uten Oslo», og ble tatt med i beregning av tilhørende nøkkeltall – per 1000 innbygger.

Med denne løsning kan vi ved publisering av 2020-data til neste år, også inkludere 2019-tall med kommunestrukturen for 2020, og landstallene vil være tilsvarende som ved årets publisering.

6.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Data blir kontrollert i DSB, i form av valideringer og krav til felt som må fylles inn før innsending. Veiledning og informasjon er tilgjengelig.

Ved tallbehandling i SSB blir det rapportert tilbake til DSB dersom store avvik fra fjoråret oppdages. I år var det for eksempel flere kommuner med stor økning av antall piper. Tilbakemeldingen til SSB var at enkelte kommuner velger å også inkludere fritidsboliger når de rapporterer til DSB.

SSB sjekker også mot fjoråret, for å avdekke ev store avvik.

6.5 Publisering

Se punkt 6.3.

6.5.1 Tabelloversikt av publiserte tabeller i statistikkbanken

- 12058: Brann- og ulykkesvern – grunnlagstall og nøkkeltall (K):
<https://www.ssb.no/statbank/table/12058/>
- 11997: Utvalgte nøkkeltall - Brann- og ulykkesvern (K):
<https://www.ssb.no/statbank/table/11997/>

I tillegg publiseres regnskapsdata på området:
https://www.ssb.no/statbank/list/brann_kostr

6.5.1.1 Gjenstående tabeller på ny struktur

Ikke relevant

6.5.2 Tabelloversikt over avslutta tabeller

Ingen avsluttede tabeller fra fjoråret

6.5.3 Brukerreaksjoner

Etter junipubliseringen kom det henvendelse om vi hadde tall over antall branner i campingvogn og bobiler. SSB har også gjennom året mottatt enkelte slike spørsmål, om antall branner på et mer detaljert nivå og for andre tema. Det viser at det er behov for å publisere mer data tilknyttet brann- og ulykkesvern, også i tabeller i Statistikkbanken.

I tillegg har det kommet noen henvendelser med spørsmål tilknyttet regnskapsdata, om utgifter for brann- og ulykkesvern.

7 Tidsserier bakover i tid for sammenslåtte kommuner

Arbeidsgruppens mandat for 2020 under 'Arbeidsgruppene skal' inneholder et punkt om en vurdering av muligheten for tidsserier for nye kommuner og fylkeskommuner. En oppsummering av denne vurderingen gis her.

Arbeidsgruppen har ikke fått gjennomført møte i 2020, og tidsserier for sammenslåtte kommuner har ikke blitt diskutert. Det har heller ikke vært ytret ønsker eller behov for det på tidligere møter.

Oppdaterte tall for 2019, til junipubliseringen, ble levert på den nye kommunestrukturen som var gjeldende fra og med 2020. Til neste år kan det dermed publiseres to årganger for brann- og ulykkesvern, data for både 2019 og 2020, i samme tabell med den nye kommunestrukturen.

8 Annet

9 Referanser

10 Vedlegg

OBS! Ikke slett inndelingsskiftet på linjen under: